

L'activitat constructiva a Balears no ha parat de créixer gràcies sobretot a l'estratègia politicoeconòmica de Gabriel Canellas i Jaume Matas. Ara, el Pacte de Progrés (PSIB, PSM i UM) que governa Mallorca, anuncia fortes mesures restrictives.

Mallorca frenarà la construcció

El Consell de Mallorca ha rebesat la incipient estratègia política del govern de Jaume Matas. Avançant-se al PP i al Govern, ha anunciat a través de Pere Sampol que d'aquí un mes el Consell desclassificarà sòl urbanitzable, hi estigui o no d'acord el Govern balear.

Al president del Govern balear, Jaume Matas, li ha sortit malament l'intent de presentar-se a la societat com el promotor d'un pacte urbanístic que passi per regulació restrictiva. Era una oferta enverinada que tenia com a objectiu polític més evident trencar la unitat de l'oposició que governa el Consell de Mallorca (PSIB-PSOE, PSM i UM). De moment, el Consell li ha contestat, per bo-

ca del vice-president Pere Sampol (PSM), que la institució de govern insular té competències per desclassificar els terrenys que consideri necessaris, i que ho començarà a fer "d'aquí un mes", hi estigui o no d'acord el Govern.

Matas intentà rebesar la unitat de l'oposició fent una oferta de pacte urbanístic al PSIB-PSOE, durant una entrevista amb Francesc Antich, el candidat socialista. Era la darrera setmana d'a-

gost, i l'oferta va ser una bomba mediàtica. Era comprensible: el PP, aparentment, acceptava el que era una reivindicació històrica de l'esquerra i de l'ecologisme. És a dir, controlar el creixement urbanístic o, el que és el mateix: posar-hi límits. Mai no s'havia sentit res igual en boca d'un alt representant del conservadorisme illenc. Antich contestà que en principi veia bé l'oferta, però que calia esperar fins con-

LINA CASANOVAS

cretar propostes. En realitat, l'oferta de Matas amagava l'intent –primer– de trencar l'oposició (pactant primer amb el PSIB i deixant-ne fora "els altres") i, sobretot, d'assumir el protagonisme polític i mediàtic que li proporcionaria erigir-se en portaveu d'una reivindicació social que ell mateix reconegué com a "creixent en els últims anys". Políticament implicava, a més, un enfrontament amb el sector més dur del seu partit, el PP, que és molt receptiu als interessos del lobby de constructors i hotelers més partidaris del desenvolupament descontrolat. Cal recordar que aquest grup de pressió, amb Gabriel Cañellas com a gran defensor dels seus interessos, aconseguí fer dimitir Cristòfol Soler el juny de 1996, després que Soler anunciàs una tímida regulació turístico-urbanística i intentàs col·locar a la Conselleria de Turisme persones de reconeguda simpatia cap a les tesis pro-ccionistes.

La clau urbanística. Tot plegat és una història complexa, i que s'ha d'emmarcar en la contínua disputa política i institucional en què viuen immerses les Balears d'ençà de 1995, quan el Pacte de Progrés (PSIB-PSOE, PSM i UM amb el suport extern d'EU), arrabassà al PP el govern del Consell de Mallorca (ens local de govern insular que, entre d'altres competències, té les d'urbanisme). El Govern balear (PP) ha intentat que el PP, a l'oposició en el Consell, trenqui el Pacte de Progrés o, en tot cas, que el sotmeti a un setge ferotge per tal d'erosionar-lo al màxim.

Ho han intentat durant el debat dels residus sòlids i les polèmiques sobre la incineradora, sobre les relacions amb la Generalitat de Catalunya, sobre el suport institucional que ara dona el Consell a la recepció de TV3 a Mallorca, sobre els símbols (himne i Diada) que el Consell ha aprovat i que el Govern i el PP intenten minimitzar al màxim... En resum, que la guerra política i institucional entre Consell (PSIB-PSOE, PSM

En aquest mapa, elaborat a partir de la informació feta pública pel GOB, s'hi poden veure els municipis afectats per plans urbanístics. En aquestes normatives, s'hi assenyalen zones turístiques que estan en execució, o a punt d'execució.

i UM) i Govern (PP) és absoluta. I una matèria tan delicada i important com és l'urbanisme no podia ser una excepció. I aquesta és la gran batalla.

En un territori tan limitat com l'insular –el balearic i concretament el de Mallorca– la regulació urbanística és una necessitat vital. Tothom hi està d'acord. Però

d'atracció per a milers d'europeus que s'hi fessin o comprassin una segona residència. Obviament això implica molta més construcció. A aquesta tasca s'hi han afanyat amb ganes. Cal recordar que l'actual president, Jaume Matas, va entrar en aquella legislatura –el 1993 després d'una remodelació– a l'executiu com a conseller d'Economia i que, per tant, va ser, després de Cañellas, el màxim responsable d'aquesta estratègia político-econòmica.

Tant l'oposició d'esquerra com l'ecologisme han sabut resistir les pressions. Arran d'una de les més nombroses manifestacions ecologistes (26 de novembre de 1992, a Palma) que protestaven per la rebaixa proteccionista de la Llei d'espais naturals, el president Cañellas menyspreà els manifestants dient: "no n'hi ha cap dels nostres" i que, per tant, no els faria cas, com així va ser.

A mesura que la política de Cañellas i Matas feia efecte –cada cop més urbanitzacions, més compres, per part d'alemanys sobretot, més gent, més consum de recursos com ara l'aigua i l'energia...– el descontentament social creixia a poc a poc. Però Matas, com a conseller, n'era del tot sord a aquestes peticions, igual com el president.

Segons el GOB (Grup Balear d'Omitologia i Defensa de la Naturallesa; vegeu el mapa) el nombre de places turístiques totals

La urbanística és la gran batalla de la guerra política entre el Consell de Mallorca i el Govern balear.

el model de desenvolupament que sempre ha promogut el PP (que governa des del 1983) és el desenvolupista: creixement econòmic basat en bona part en una intensa construcció. Encara que últimament han emmascarat aquest model darrere una retòrica pseudoreguladora, les regulacions generals han brillat per la seva absència.

En el seu discurs d'investidura de 1991, Gabriel Cañellas ja anuncià que el seu govern aspirava a convertir Balears en focus

Jaume Matas, president del Govern balear, ha sofert una estrepitosa derrota política en la qüestió urbanística. L'oposició, que governa el Consell de Mallorca, se li ha avançat i, a més, el seu partit, el PP, l'ha deixat en evidència i no l'ha fet costat en les seves pretensions inicials.

que s'estan executant, o a punt d'executar-se, arribaria a les 40.000 a Mallorca. Per altra banda, si s'executassin al màxim els plans urbanístics vigents a tots els municipis de Mallorca, la població podria arribar a més d'un milió i mig de persones (ara, segons el cens, hi ha poc més de 600.000 habitants, amb una població de fet que, segons les fonts més pessimistes, se situa entorn d'unes 100.000 més durant tot l'any). Al mateix temps, aquests darrers anys, els problemes derivats de tanta urbanització i de tanta gent, no paren de créixer. Exemples: el nombre de cotxes de lloguer a les ja saturadíssimes carreteres balears no para d'augmentar i algunes fonts ja el situen en uns 60.000 vehicles i amb tendència a l'alça. El consum energètic ha arribat, aquest estiu, al límit durant alguns dies i això ha fet que els talls parcials de subministrament siguin el doble de nombrosos que a qualsevol altre lloc de l'estat. Els recursos d'aigua potable disminueixen dramàticament, no tant per la sequera, com per un cosum excessiu.

La població mostra uns índexs de creixement fruit de la immigració difícils de suportar (per la manca d'infraestructures i recur-

Matas, com a conseller, es feia el sord a les peticions proteccionistes. Ara que diu defensar-les, el seu partit el fa fer anques enrere.

sos) i ja s'ha publicat oficialment que entre 1991 i 1996 s'establiren de dret a Mallorca 32.000 nous residents provinents d'altres terres, als quals s'han d'afegir els residents de fet estrangers, uns 50.000 pel cap baix, segons els especialistes en geografia i demografia de la Universitat de les Illes Balears. S'espera amb temor l'evolució del problema en el quinquenni 1997-2001, però per imaginar-ho hi ha prou a dir que enguany moltes empreses constructores han hagut d'anar a la península a contractar mà d'obra perquè ni amb la que immigrava a les Illes era suficient, segons explicà durant l'estiu la patronal. Amb una taxa d'atur lleu-

gerament per sobre del 5% —que el Govern, en un to clarament triomfalista, qualificava al juny de “plena ocupació”— no és gens estrany que Balears sigui el *somni americà* per a molts espanyols de regions econòmicament infra-desenvolupades i que no solament s'hi desplacen a fer feina, sinó que tinguin la natural inclinació a quedar-s'hi.

Davant l'evidència que calia prendre's seriosament el problema, el Consell de Mallorca llançà la idea de la necessitat d'establir algun tipus de “sostre poblacional”, que fos la conseqüència lògica d'un marc legal urbanístic que no fos solament restrictiu pel futur, sinó que desclassificàs el sòl que actualment és urbanitzable però no desenvolupat.

La resposta política del Govern balear va ser, per sorpresa, oferir al PSIB-PSOE el “pacte urbanístic” al qual s'ha fet referència. En un primer moment semblava que, efectivament, Matas aconseguia trencar l'oposició. Però tot d'una el PSIB rectificà i anuncià la seva profunda desconfiança cap a les intencions del PP, ja que arreu de l'illa els municipis conservadors es rebel·laven contra les pretensions del Govern balear. I més encara, després d'una tempestuosa reunió dels dirigents del PP, amb enfrontament verbal inclòs entre Matas i Cañellas, el president del Govern declarà que “mai no s'havia plantejat” ni una moratòria urbanística ni tampoc “desclassificar massivament”. L'oposició ataca Matas i el PP i, en el moment de tancar aquesta edició, els partits del Pacte de Progrés (PSIB, PSM i UM) bullen d'activitat, anunciant rodes informatives per explicar les propostes de desclassificació de sòl urbanitzable que projecta el Consell de Mallorca. El PP ja ha insinuat que s'hi podria oposar presentant un recurs judicial. De moment, doncs, tothom és on era. El centre-esquerra demana restriccions, i la dreta aposta per continuar construint.

Miquel Payeras